

Asia

EU: Horisontti Eurooppa -ohjelma; Neuvottelumandaatti Kanadan ja Uuden-Seelannin liitännäisjäsenyydelle

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Horisontti Eurooppa -ohjelmaa koskevat asetukset hyväksyttiin keväällä 2021. Tästä paketista toimitettiin eduskunnalle U-kirjelmä (U 70/2018 vp) ja ohjelman kansainvälisestä yhteistyöstä annettiin jatkokirjelmä (UJ 3/2021 vp).

Komissio on käynyt alustavia keskusteluja puiteohjelmaan liitännäisstatuksen haluavien maiden kanssa.

Komissio on edistynyt keskusteluissa Uuden-Seelannin ja Kanadan kanssa, mistä syystä komissio pyytää neuvottelumandaattia edustaa EU:ta virallisissa liitännäisjäsenyysneuvotteluissa.

Suomen kanta

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n kansainvälisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön tulee säilyä mahdollisimman avoimena ja pidettävä tki-puiteohjelma houkuttelevana ympäristönä yhteistyölle maailman parhaiden kumppanien kanssa.

Hallituksen EU-selonteon (VNS 7/2020) mukaan unionin strategisen autonomian on perustuttava EU:n omien vahvuuksien kehittämiseksi, reilulle kilpailulle ja maailmantalouteen osallistumiselle sekä EU:n arvojen ja etujen entistä määrätietoisemmalle edistämiseksi ja vastuunkantamiselle ulkoisessa toiminnassa. Suomi korostaa, että kyse ei saa olla kiertoilmaisusta protektionismille.

Pääasiallinen sisältö

Taustaa

Tutkimus- ja innovaatiopuiteohjelman piirissä tehtävä kansainvälinen yhteistyö EU:n ulkopuolisten maiden kanssa on ollut keskiössä koko puiteohjelman historian ajan. Yhteistyömuodoista merkittävin on ns. kolmansien maiden (EU:n ja sen jäsenyyttä hakeneiden maiden ulkopuoliset maat) kanssa tehdyt liitännäissopimukset (ns.

assosiaatiosopimukset), jotka antavat ko. kolmansien maiden toimijoille mahdollisuuden osallistua puiteohjelmaan samoilla EU:n rahoitusta koskevilla ehdoilla mitä jäsenmaiden toimijoille on mahdollista.

Horisontti Eurooppa –ohjelman liitännäisjäseniä ovat:

Armenia, Bosnia ja Herzegovina, Färsaaret, Georgia, Islanti, Israel, Kosovo, Moldova, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Norja, Serbia, Turkki ja Ukraina.

Lisäksi neuvottelut ovat jo pitkällä seuraavien maiden kanssa: Albania, Marokko, Tunisia, ja UK.

Sveitsi keskeytti vuonna 2021 EU:n ja Sveitsin väliset IFA-sopimusneuvottelut (Institutional Framework Agreement). IFA:n oli määrä korvata nykyinen, yli 120 sopimuksesta koostuva vanheneva kehikko. Tähän pakettiin olisi sisältynyt myös tutkimusyhteistyö. Neuvottelut Sveitsin kanssa ovat edelleen keskeytyneet, mutta Euroopan komissio ja Sveitsi ovat käyneet neuvotteluiden jatkosta epävirallisia keskusteluja.

Neuvottelumandaatti

Neuvottelumandaatit ovat samanlaiset kummankin maan (Uusi-Seelanti ja Kanada) kanssa käytäviin neuvotteluihin.

Yksi tärkeimmistä sovittavista kysymyksistä on kummankin maan maksuosuudet Horisontti Eurooppa –ohjelmaan. Aikaisemmin maksuosuus perustui kunkin osallistujan maan bruttokansantuotteeseen. Horisontti Eurooppa –ohjelmapäätöksessä otettiin käyttöön uusi peruste, jossa maksu määräytyy ko. maan osallistujien saaman rahoituksen mukaan. Tavoitteena olisi ohjelman kannalta tasapaino maksujen ja saadun rahoituksen välillä.

Liitännäismaan tulee antaa EU:n komissiolle sekä esimerkiksi petoksentorjuntaviranomaisille mahdollisuus tarkastaa rahoitusta saavia organisaatioita vastaavalla tavalla kuin EU-maissa.

Lisäksi vastavuoroisuusperiaatteen mukaisesti EU-maille tulisi avautua pääse vastaavalla tavalla liitännäismaan tki-ohjelmiin.

Liitännäismaa saa myös tarkkailijastatuksen Horisontti Eurooppa –ohjelmakomiteoihin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT Artikla 218(3) ja (4) (Kansainväliset sopimukset: EU:n hyväksymismenettelyt); erityinen päätösmenettely, sopimuksen hyväksyntään vaaditaan parlamentin hyväksyntä

Käsittely Euroopan parlamentissa

Europan parlamentin hyväksyntä tarvitaan vasta myöhemmässä vaiheessa.

Kansallinen valmistelu

EU20, tutkimus- ja innovaatiojaosto, kirjallinen menettely 10.6-17.6.2022

Eduskuntakäsittely

UJ 3/2021 vp, kirjelmä kansainvälisestä yhteistyöstä

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

ST9565 + ADD1; Neuvottelumandaatti Kanadan liitännäisopimusneuvotteluihin
ST9566 + ADD1; Neuvottelumandaatti Uuden-Seelannin liitännäisopimusneuvotteluihin

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Timo Haapalehto TEM, timo.haapalehto@gov.fi, puh. 0295047218
Petteri Kauppinen OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. 0295330147

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat	innovaatiot, jaosto tutkimus ja innovaatio (EU 20), tutkimus, tutkimus- ja kehittämistoiminta
Hoitaa	LVM, STM, TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PE, PLM, SM, STM, UM, VM, VNK, VTV, YM
